

## ПОЛІТИЧНІ МАСОВІ ЗАХОДИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ НОРМ У СУСПІЛЬСТВІ

Житомирський інститут Приватного акціонерного товариства  
«Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом»  
вул. Фрометівська, 2, 03039, Київ, Україна  
E-mail: ztmaup@ukr.net

**Метою** статті є обґрунтування впливу масових політичних заходів на зміни в законодавстві та зміни в суспільно-політичному житті окремих країн, а також України. **Результати:** встановлено, що політичні масові заходи активно впливають на зміни правових норм у суспільстві і формування нових. Разом з тим окремі політичні масові заходи не тільки впливають на зміни у політичному житті, а в окремих випадках сприяють перебудові більшості правових норм. Це зумовлено тим, що під час проведення масових заходів у них можуть брати участь великі групи населення, які в подальшому вже не допускають відновлення старих політичних норм та інститутів. Обґрунтовано, що разом зі змінами правових норм у переважній більшості відбуваються і зміни в системі органів державного управління, а також у системі органів місцевого самоврядування. У переважній більшості політичні масові заходи тягнуть за собою революційні перетворення, які в подальшому сприяють формуванню нових політичних партій та громадських рухів. Визначено, що під політичними масовими заходами потрібно розуміти форму функціонування політичної системи суспільства, що характеризує її зміни в просторі та часі; послідовність політичних подій; сукупність суб'єктів політики, що забезпечує функціонування і розвиток політичної влади та в цілому законодавства в країні. **Обговорення:** досить часто масові заходи переходять у протистояння між учасниками масових заходів та владою, і таке протистояння призводить до жертв як серед учасників масових політичних заходів, так і серед правоохоронців, які виконують накази щодо припинення таких масових заходів. Яскравим прикладом у цьому випадку є Революція Гідності в Україні. Разом з тим після в Україні докорінно змінилися не тільки правові норми, а змінилася й певною мірою система влади та більшість норм законодавства, яке регулює діяльність правоохоронних органів.

**Ключові слова:** політичні масові заходи; історія політичних масових заходів; відмінність політичних масових заходів від інших масових заходів; масовість політичних масових заходів; вплив політичних масових заходів на правові норми; система політичних масових заходів.

**Постановка проблеми та її актуальність.** Подальша демократизація громадянського суспільства в Україні, а також децентралізація більшості владних повноважень показують, що в Україні зростає роль політичних масових заходів. Завдяки формуванню громадянського суспільства перш за все підвищилася культура проведення політичних масових заходів та розши-

рилися можливості діалогу влади і суспільства, що показує також позитивні кроки стосовно формування законодавства.

Політичні масові заходи на сьогодні стають певною мірою регулятором суспільної думки, а їх проведення стає більш упорядкованим. На сьогодні звичайно, проведення політичних масових заходів в Україні заборонено у зв'язку з

нападом Російської Федерації, проте через політичні масові заходи громадяни досить часто вирішують питання, які представники влади не можуть вирішити протягом певного часу.

Реформування законодавства на сьогодні відбувається більш предметно, завдяки впливу громадянського суспільства та політичних масових заходів, які проводилися в Україні. Таким чином, розгляд питання про політичні масові заходи є досить важливим елементом для системи формування законодавства в Україні в цілому.

**Аналіз досліджень і публікацій з проблеми.** Теоретичною основою статті є широкий спектр наукових і законодавчих джерел. Основними з них є закони та інші нормативні акти, які приймаються в результаті проведення тих чи інших політичних масових заходів. Питання масових заходів розглядалося в публікаціях Р.С. Мельника, А.О. Яременко, В.В. Заросила.

Висвітлення зарубіжного досвіду вирішення проблемних аспектів проведення масових заходів представлено публікаціями Р.С. Мельника, Т.В. Матвєєвої, В.О. Веклича. Використовувався також інформаційно-аналітичний матеріал, який висвітлює різні аспекти впливу масових політичних заходів на зміни в законодавстві (Б. Олексюк, Ю. Мацієвський, Я. Потапенко та інші).

**Метою** пропонованого наукового дослідження є обґрунтування впливу масових політичних заходів на зміни в законодавстві та зміни в суспільно-політичному житті окремих країн, а також України.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Якщо проаналізувати всі масові заходи, які відбуваються у світі та в Україні, дець половиною з них можна визначити як політичні. Тобто їхньою метою є різні політичні аспекти, але в більшості випадків – це спроба впливу на політику виконавчої влади, а також внесення окремих змін до законодавства, вимога заміни окремих керівників та т.ін.

Перші політичні масові заходи почали відбуватися, коли виникла публічна влада, проте найбільш розвиненими та демократичними вони стали у Давній Греції [1]. Слід зазначити, що саме в Давній Греції виникла і розвинулася така

форма масових заходів як загальні збори, які також застосовувалися і в Давньому Римі [2].

При цьому головними формами масових політичних заходів були дискусії, під час яких ті чи інші політики показували свої шляхи вирішення проблем, а також критикували політичних опонентів. Метою зазначених масових політичних заходів було вироблення тих чи інших форм управління у суспільстві, забезпечення громадян харчами, водою, організація міського господарства та т. ін.

Слід зазначити, що із самого початку масових політичних заходів у Давній Греції було встановлено, що опоненти не використовують насильство по відношенню до своїх противників, і тому всі політичні масові заходи проходили мирно.

У Давньому Римі вже виникають певною мірою політичні масові заходи, які з одного боку ніби були демократичними, але вже почали використовуватися підкупи, політичні вбивства, погрози та інші форми тиску на учасників масових політичних заходів [2].

Якщо коротко характеризувати масові політичні заходи у Середні віки, то вони в більшості випадків відбувалися у формі повстань зі зброєю в руках. Більшість держав того часу були феодальними, де будь-яке політичне життя відбувалося лише з дозволу царя, короля чи султана або іншого правителя. Тільки повстання та озброєна боротьба з правителями могла певною мірою принести якісь результати, але в більшості випадків всі такі повстання та бунти жорстко придушувалися.

У кінці 18 сторіччя вже певною мірою змінюється характеристика політичних масових заходів. Основними причинами більшості революційних подій та змін в державному устрої цілого ряду країн у Європі та пізніше у Сполучених Штатах Америки були економічні. Абсолютизм, який панував у більшості країн Європи, став гальмом для розвитку промисловості та сільського господарства. Крім того, більшість населення всіх країн не мали ніяких політичних та інших свобод. Першою революцією у Європі, яка поклала край абсолютизму у Франції, була Велика Французька революція, яка відбулася у часовий проміжок між 1789 та 1799 роками [3].

Початком цієї революції став масовий штурм парижанами королівської тюрми Бастилії. Зазначений масовий захід можна вважати першим масовим політичним заходом, який призвів до радикальних змін у французькому суспільстві. Тобто таким чином відновився процес впливу масових політичних заходів на формування відповідних правових норм та створення нових.

В цілому, як свідчать дослідження, у кінці 17 та на початку 18 сторіччя у Європі відбувся цілий ряд буржуазних революцій, які призвели до заміни феодального абсолютизму та виникнення нових виробничих відносин, а також формування нових політичних форм у державах. Абсолютизм у більшості держав Європи був замінений на буржуазні республіки, керівники яких почали активну перебудову виробництва та розвиток промисловості.

Виникли нові правові норми, які регулювали суспільні відносини, а також особливі норми, які більшість дослідників характеризують як права людини [4]. В подальшому зазначені норми розвиваються і стають головними в діяльності політичних партій та громадських організацій.

Якщо аналізувати історію масових політичних заходів на території України, то таких, які б впливали на формування нових правових норм, ми не можемо відмітити до 1991 року. В більшості випадків Україна, яка була у складі Радянського Союзу, не відрізнялася від інших республік. Масові політичні заходи, які проводилися в Радянському Союзі, були спрямовані на прославлення ролі комуністичної партії Радянського Союзу та підтримку її лінії на так звану «єдність партії та народу».

Будь-які масові політичні заходи, які не було санкціоновано партійним керівництвом, було заборонено, а учасники могли притягатися до кримінальної відповідальності.

Перші масові політичні заходи почали відбуватися у 1990 році. 2 жовтня 2020 року на Майдані Незалежності зібралися представники студентських організацій Львова та Києва, які поставили намети та висунули політичні вимоги. Вони оголосили голодування і намагалися переконати керівництво держави щодо зими окре-

их нормативних актів. Зазначені події пізніше було названо «революцією на граніті».

До вимог зазначених політичних заходів загалом відносяться наступні:

- вимога щодо припинення повноважень Верховної Ради України і відповідно, призначення виборів до Верховної Ради України, але на багатопартійній основі;

- прийняття відповідного Закону України стосовно націоналізації майна комуністичної партії України та ленінського комуністичного союзу молоді України;

- вимога щодо відмови від підписання нового союзного договору, тобто відновлення Радянського Союзу;

- окрема вимога стосувалася Кабінету Міністрів УРСР, студенти вимагали відправити у відставку голову Ради Міністрів України;

- серед вимог також була вимога щодо повернення солдатів з України, які служили в різних частинах Радянського Союзу, для продовження служби в Україні.

Верховна Рада України відреагувала на вимоги студентів. Був відправлений у відставку Голова Ради Міністрів УРСР, прийнятий відповідний закон про те, що строкову службу солдати мають проходити тільки на території України, також було прийнято рішення про відмову щодо підписання нового союзного договору. Верховну Раду розпустити не вдалося [5].

У 1991 році кількість масових політичних заходів збільшилася в десятки разів. Тим більше, що під час проведення масових заходів вже ставилися безпосередні вимоги стосовно змін не тільки окремих положень нормативних актів, але і фундаментальних положень, які визначали систему управління в державі в цілому.

У серпні 1991 року відбулася спроба відродження Радянського Союзу, виник так званий ДКНС, що призвело до розпаду Радянського Союзу та проголошення незалежності України [6]. Таким чином, масові політичні заходи призвели до зміни не тільки у складі Радянського Союзу, але й до його розпаду.

Після отримання незалежності в Україні вперше з'явився новий вид масових політичних заходів. Це різноманітні збори виборців, агіта-

ція за тих чи інших кандидатів, проведення передвиборчих мітингів, демонстрацій та інших масових заходів. До отримання незалежності в більшості випадків агітаційні заходи та зустрічі з виборцями проводилися епізодично і тільки з дозволу відповідних партійних комітетів.

Слід зазначити, що масові політичні заходи вже стали не тільки загальнодержавними. В окремих випадках відповідні мітинги, демонстрації, голодування та страйки, а також інші масові політичні заходи стали проводитися на рівні регіонів чи навіть окремих міст, де учасники намагалися певною мірою вплинути на місцевих політиків, примусити проводити певні кадрові зміни та прийняття відповідних нормативних документів, які б змінювали ті чи інші аспекти життя громадян.

Дуже часто політичні заходи спочатку виникають як економічні, але потім в процесі їх проведення вже до вимог учасників додаються і політичні вимоги.

Слід зазначити, що в більшості випадків при проведенні масових політичних заходів не використовуються вже різні силові методи як з боку учасників, так і влади. Проте поступово ставлення влади до проведення масових заходів змінюється. Особливо загострюється ситуація в кінці другого терміну перебування на посаді Президента України Л.Д. Кучми.

Аналітики, які розглядали причини «Помаранчевої революції», яка відбулася у 2004 році, називають багато причин.

Одні дослідники вважають, що саме правління Л.Д. Кучми поступово перетворилося на окремі диктаторські напрями і почалося придушення волі народу [7]. З іншого боку, причинами «Помаранчевої революції» називають падіння рівня життя громадян в Україні [8]. Проте найбільш вагомою причиною «Помаранчевої революції» називають спроби фальсифікації президентських виборів, які стали переломним пунктом в українській історії [8].

На нашу думку, всі зазначені причини стали детонатором масових політичних заходів, які в подальшому отримали назву «Помаранчева революція». Слід зазначити, що самі політичні масові заходи, які відбувалися в період з 2004 по 2005 рік, пройшли відносно мирно.

Результати згаданих масових політичних заходів сприяли переважно досить глибоким змінам у політичному житті України. Вони вплинули на формування багатьох нових правових норм та положень, які надалі визначали все політичне життя держави.

Б. Олексюк, який аналізував підсумки «Помаранчевої революції», пише, що Помаранчева революція – це певною мірою продовження революції 1991 року, коли Україна стала незалежною, але завдяки впливу комуністів вона не пішла шляхом Литви, Латвії чи Естонії [9]. Комуністи намагалися залишити Україну у сфері впливу Російської Федерації. Тому на посаду Президента України було запропоновано Віктора Януковича, який мав поступово знищити незалежність і перетворити Україну на частину Російської Федерації.

Разом з тим уже в той період почало формуватися протистояння між Сходом та півднем України та Заходом. «Помаранчева революція» висвітлювалася у всіх засобах Російської Федерації та в місцевих засобах на Сході України як невдоволення команди Ющенка щодо результатів виборів. При цьому всі масові політичні заходи проводилися виключно за американські гроші, а достойний кандидат з Донбасу, правда двічі засуджений, тому і програв, що так захотіли американці [10].

Разом з тим демократичні сили, які прийшли до влади разом з Президентом України В. Ющенком, не змогли об'єднатися, кожен політичний лідер прагнув довести, що він найкращий, і в результаті в 2009 році Віктор Янукович, вже використовуючи різні форми і методи обману, шантажу, підкупу виборців, став Президентом України.

Зазначена подія стала поворотною в цілому в політичному житті України. Перш за все почалася неприкрита кампанія проти українських патріотів, почали формуватися справи проти Ю. Тимошенко та Ю. Луценка, а Україна поступово почала перетворюватися на придаток Російської Федерації. Приводом до нової революції, яка в подальшому отримала назву Революції Гідності, стала відмова В. Януковича про підписання угоди з Європейським Союзом про

те, щоб Україна в подальшому стала членом Європейського Союзу.

21 листопада 2013 року було оголошено про припинення підготовки в Україні щодо підписання угоди з Європейським Союзом. Зазначені дії призвели до протестів у Києві. Проте ці протести мабуть і залишилися б нічим, якби В. Янукович за вимогою Путіна не наказав розганяти Майдан [11].

Масові політичні заходи, які в переважній більшості проводилися спочатку без відповідної політичної спрямованості, почалися не тільки в Києві, а й інших обласних і навіть у районних центрах та містах. Влада намагалася розігнати та заборонити масові політичні заходи. Проте це викликало ще більший спротив. На майдані Незалежності в Києві почалися криваві сутички, наприкінці лютого відбувся розстріл мітингувальників, який призвів до того, що Президент України В. Янукович утік до Російської Федерації.

Почалася нова ера розвитку України. На сьогодні є досить багато версій щодо результатів Революції Гідності, але головним є те, що масові політичні заходи саме в Україні сприяли до змін не тільки окремих політичних, економічних та правових норм, вони сприяли зміні усього політичного ладу України та перебудови суспільства.

Якщо коротко проаналізувати зміни у системі правових норм, які відбулися в Україні після Революції Гідності, то можна виокремити наступні:

- перш за все було внесено відповідні зміни до Конституції України щодо зміни позаблокового статусу України та вступу до Північно-Атлантичного військового Союзу (НАТО);

- відбуваються докорінні зміни в системі правоохоронних органів, приймаються Закони України «Про Національну поліцію» [13], «Про прокуратуру» [12], «Про судоустрій і статус суддів» [14], «Про національну Гвардію України» [15];

- особливо великі зміни відбулися у законодавстві стосовно запобігання і протидії корупції. Було прийнято Закони України «Про запобігання корупції» [16], «Про Національне ан-

тикорупційне бюро України» [17], «Про Вищий антикорупційний суд» [18];

- було прийнято також досить багато законодавчих актів, які змінили правовідносини в різних сферах суспільства;

- було реформовано всі правоохоронні органи, змінено напрями їхньої діяльності, а також завдання у сфері охорони прав і свобод фізичних та юридичних осіб.

**Висновки.** 1. Таким чином, масові політичні заходи пройшли довгий шлях перетворень від масових політичних заходів у Давній Греції та Давньому Римі, де вони вперше проводилися на демократичній основі і без насильства, до відповідних революцій, які супроводжувалися масовим знищенням політичних супротивників та осіб, які їх підтримували. У ХХ столітті вже з'явилися перші масові заходи, які проводилися мирно без насильств і заборон. Вони були поширені в більшості країн Західної Європи. В Україні, яка тоді стала однією з республік Радянського Союзу, була встановлена диктатура комуністичної партії і відповідно, політичні масові заходи проводилися тільки під повним контролем зазначеної політичної сили.

2. Новий етап розвитку масових політичних заходів відбувся вже у другій половині ХХ сторіччя, який певною мірою сприяв демократизації проведення таких заходів. Проте можна констатувати, що саме в Україні масові політичні заходи сприяли не тільки окремим змінам у законодавстві та прийняттю нових нормативних актів, але й політичній перебудові.

3. Перспективами подальших досліджень у сфері впливу масових політичних заходів на зміни та формування нових правових норм у суспільстві можна визначити наступні: проведення глибокого аналізу політичних масових заходів в різних країнах та порівняння впливу їх проведення на політичні процеси у суспільстві; вивчення історичних змін у різних країнах, які відбулися в результаті політичних масових заходів з метою їх співставлення; детальне вивчення змін правових норм в Україні, які відбулися в результаті Революції Гідності.

**Література**

1. Колісниченко А.І. Історія держави і політико-правових вчень Стародавньої Греції та Риму: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2002. 274 с.

2. Веклич В.О. Історичний досвід щодо протидії корупції за часів Стародавнього Риму і його значення за умов пострадянського корупційного середовища. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. Спецвипуск, ч. 1, 2017. С. 3-7.

3. Матвеева Т.О. Французька революція 1789-1794 років. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 1.

4. Литвиненко І.Л. Генезис прав людини в історії політико-правової думки світу та в Україні. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 1-2. С. 7-13.

5. 1990 – початок студентської «Революції на граніті». URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/zhovten/2/1990-pochatok-studentskoyi-revolyutsiyi-na-graniti>.

6. Бойко О.Д. Україна: від путчу до Пущі (серпень-грудень 1991 р.): монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. 221 с.

7. Горак В. «Помаранчева революція» в Україні: концепції, інтерпретації, оцінки. *Історіографічні дослідження в Україні*. 2016. Вип. 26. С. 439.

8. Немцов Б. Інтерв'ю газеті «Газета» 20 лист. 2005 року. URL: [www.gazeta.com/news/Ukraine/1425153515](http://www.gazeta.com/news/Ukraine/1425153515).

9. Олексюк Б. Причини, оцінки та результати помаранчевої революції. URL: <http://www.sobor.org.ua/ivp/public/olekl60105htm>.

10. Мацієвський Ю. «Помаранчева революція» крізь призму транзитології. *Незалежний культурологічний журнал «І»*. 2005. № 40. С. 28-39.

11. Потапенко Я. Рецепт Євромайдану у сучасному українському соціокультурному дискурсі. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2015. Вип. 4 (78). С. 4–21.

12. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

13. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05 серп. 2021 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

15. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 бер. 2014 р. № 876-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 17. Ст. 594.

16. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

17. Про Національне антикорупційне бюро: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051.

18. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 7 черв. 2018 р. № 2447-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 24. Ст. 212.

**References**

1. Kolisnichenko A.I. Istoryia derzhavy i polityko-pravovykh vchen Starodavnoyi Hretsiyi ta Rymu: navchalnyy posibnyk. Mykolayiv: Vyd-vo MF NaUKMA, 2002. 274 s.

2. Veklych V.O. Istorychnyy dosvid shchodo protydyi koruptsiyi za chasiv Starodavnoho Rymu i yoho znachennya za umov postradyanskoho koruptsiynoho seredovyscha. *Aktualni problemy vitchyznyanoyi yurysprudentsiyi*. Spetsvypusk, ch. 1, 2017. S. 3-7.

3. Matveyeva T.O. Frantsuzka revolyutsiya 1789-1794 rokiv. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal*. 2017. № 1.

4. Lytvynenko I.L. Henezys prav lyudyny v istoriyi polityko-pravovoyi dumky svitu ta v Ukrayini. *Visnyk Khmelnytskoho instytutu rehionalnoho upravlinnya ta prava*. 2004. № 1-2. S. 7-13.

5. 1990 – pochatok studentskoyi «Revolyutsiyi na hraniti». URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/zhovten/2/1990-pochatok-studentskoyi-revolyutsiyi-na-graniti>.

6. Boyko O.D. Ukrayina: vid putchu do Pushchi (serpen-hruden 1991 r.): monohrafiya. Nizhyn: Aspekt-Polihraf, 2006. 221 s.

7. Horak V. «Pomarancheva revolyutsiya» v Ukraini: kontseptsii, interpretatsii, otsinky. *Istoriografichni doslidzhennya v Ukraini*. 2016. Vyp. 26. С. 439.
8. Nyemtsov B. Intervyu hazeti «Hazeta» 20 lyst. 2005 roku. URL: [www.gazeta.com/news/Ukraine/1425153515](http://www.gazeta.com/news/Ukraine/1425153515).
9. Oleksyuk B. Prychyny, otsinky ta rezultaty pomaranchevoyi revolyutsiyi. URL: <http://www.sobor.org.ua/ivp/public/olekl60105htm>.
10. Matsiyevskyy Yu. «Pomarancheva revolyutsiya» kriz pryzmu tranzytolohiyi. *Nezalezhnyy kulturolohichnyy zhurnal «YI»*. 2005. № 40. S. 28-39.
11. Potapenko Ya. Retseptsiya Yevromaydanu u suchasnomu ukrayinskomu sotsiokulturnomu dyskursi. *Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy*. 2015. Vyp. 4 (78). S. 4–21.
12. Pro prokuraturu: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1697-18#Text>.
13. Pro Natsionalnu politsiyu: Zakon Ukrainy vid 2 lyp. 2015 r. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/580-19#Text>.
14. Pro sudoustriy i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 05.08.2021 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1402-19#Text>.
15. Pro Natsionalnu hvardiyu Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13 ber. 2014 r. № 876-VII. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2014. № 17. St. 594.
16. Pro zapobihannya koruptsiyi: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 r. № 1700. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2014. № 49. St. 2056.
17. Pro Natsionalne antykoruptsiyne byuro: Zakon Ukrainy vid 14 zhovt. 2014 r. № 1698-VII. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*. 2014. № 47. St. 2051.
18. Pro Vyshchyy antykoruptsiynyy sud: Zakon Ukrainy vid 7 cherv. 2018 r. № 2447-VIII. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, 2018. № 24. St. 212.

Roman Svystovych

## POLITICAL MASS EVENTS AND THEIR INFLUENCE ON THE FORMATION OF LEGAL NORMS IN SOCIETY

Zhytomyr Institute of Private Joint-Stock Company  
«Higher Educational Institution «Interregional Academy of Personnel Management»  
Frometivska str., 2, 03039, Kyiv, Ukraine  
E-mail: ztmaup@ukr.net

*The purpose of the article is to substantiate the impact of mass political events on changes in legislation and changes in the socio-political life of individual countries, as well as Ukraine. **Results:** it was established that political mass events actively influence changes in legal norms in society and the formation of new ones. At the same time, individual political mass events not only influence changes in political life, but in some cases contribute to the restructuring of most legal norms. This is due to the fact that during mass events they can involve large groups of the population, which in the future no longer allow the restoration of old political norms and institutions. It is substantiated that along with changes in legal norms, changes in the system of state administration bodies, as well as in the system of local self-government bodies, occur in the vast majority. In the vast majority, political mass events entail revolutionary transformations, which in the future contribute to the formation of new political parties and public movements. It is determined that political mass events should be understood as the form of functioning of the political system of society, which characterizes its changes in space and time; sequence of political events; a set of political subjects that ensures the functioning and development of political power and legislation in the country as a whole. **Discussion:** quite often mass events turn into a confrontation between participants in mass events and the authorities, and such a confrontation leads to victims both among participants in mass political events and among law enforcement officers who carry out orders to stop such mass events. A vivid example in this case is the Revolution of Dignity in Ukraine. At the same time, after that, not only legal norms have radically changed in Ukraine, but also the system of power and most of the norms of legislation that regulate the activities of law enforcement agencies have changed to a certain extent.*

***Key words:** political mass events; history of political mass events; difference between political mass events and other mass events; mass nature of political mass events; influence of political mass events on legal norms; system of political mass events.*

*Стаття надійшла до редакції 08.11.2024*